

PREPARED: Project met potentie

Klimaatverandering is een begrip waar iedereen wel een mening over heeft. Het onderwerp levert een hoop publiciteit op en is de perfecte openingszin geworden voor menig doodgebloed familiefeestje. De ene na de andere organisatie stort zich op dit thema. Zo ook de Europese Commissie die het project PREPARED cofinanciert. Doel is om de drinkwater- en afvalwatersector voor te bereiden op de toekomst.

Het project, dat mede gefinancierd wordt door de Europese Commissie, gaat over de aanpassing van de drinkwatersector en de afvalwatersector op de eventuele gevolgen van klimaatverandering. In totaal zitten er 35 partners in het Consortium, waarvan twaalf Europese steden, 2 niet Europese steden (Seattle en Melbourne) en 23 onderzoeksinstituten, universiteiten, en MKB bedrijven (veelal technologie leveranciers) KWR Watercycle Research Instituut (voorheen KIWA) is de lead partner en is met de gemeente Eindhoven de Nederlandse inbreng in het project. De gemeente is de projectpartner, maar werkt weer nauw samen met Brabant Water en Waterschap De Dommel. De vertegenwoordigers van deze projectpartners gaan vier jaar met elkaar samenwerken. Op woensdag 10 maart werd een persconferentie gegeven in het stadhuis waarin de ambitieuze plannen uit de doeken werden gedaan. Wethouder Wonen & Ruimte Mary Fiers, afdelingshoofd Groen en Water Frank van Swol, KWR projectleider Adriana Hulsmann en Jan Cortvriend van de Europese Commissie leggen uit wat nu precies de bedoeling is van het project.

Wat houdt PREPARED precies in?

Hulsmann: "Dit project bestaat uit voorkomen en aanpassen. Dat laatste gedeelte heeft onze aandacht, dus de aanpassing van de watersector aan de verwachte ge-

volgen van klimaatverandering. Wij richten ons vooral op drinkwaterbereiding, duurzame regenwateropvang en de riolering en de afvalwaterzuivering. Het weer verandert en in de toekomst krijgt het Noord-Westen van Europa te maken met meer neerslag, in de vorm van korte, hevige regenbuien. In andere delen van Europa, denk bijvoorbeeld aan het Middellandse zeegebied, krijgt men juist te maken met extreme droogte. De watersector moet zich op die veranderingen richten, hoe onzeker de toekomst ook is. We moeten de burgers beschermen tegen natte voeten en tegen een tekort aan drinkwater. De huidige infrastructuur moet optimaal gebruikt worden. Met optimaal bedoel ik slimmer, dus er hoeft niet onnodig veel geld uitgegeven te worden, zolang er maar goed wordt nagedacht over het gebruik van de bestaande voorzieningen. Uiteraard zullen er wel kosten gemaakt moeten worden, want we kunnen nu eenmaal niet onder nieuwbouw uit. Belangrijk is wel dat er in tegenstelling tot wat we in de watersector gewend zijn, meer flexibel en decentraal gebouwd moet gaan worden. Omdat de gevolgen van klimaatverandering volgens de experts moeilijk te voorspellen zijn en omdat er op korte termijn belangrijke variaties in bijvoorbeeld neerslag kunnen optreden, is het noodzakelijk om hier snel en efficiënt te kunnen reageren. Grote centrale en bovenal rigide betonnen constructies bieden

hier weinig flexibele speelruimte. Met een gedecentraliseerde en flexibele infrastructuur kan sneller geschakeld worden om pieken op te vangen. Besluitvormers moeten inspelen op het veranderende klimaat. Wat ga je doen? Neem je een risico of speel je op safe en investeer je veel geld? De gemeente en het waterschap gaan samen op zoek naar de beste optie. Het is belangrijk om een goed verhaal te hebben en de burgers hier zo snel mogelijk bij te betrekken. Een betoog dat de burger meekrijgt. PREPARED moet dat verhaal zijn."

Waarom is dit zo'n belangrijk project en is het het geld wel waard?

Cortvriend: "Het is essentieel om de bevolking van goed drinkwater te voorzien. De manier waarop met water wordt omgegaan, moet onder de loop worden genomen. Onze kennis van risicobeheer moet ook uitgebreid worden. De productie en verdeling van zuiver water moet goed onderzocht worden. Wat te doen als er te weinig water is in een tijd van droogte? De temperatuur van water gaat omhoog onder andere door het gebruik als koelwater, daardoor kunnen in het drinkwater kwaliteitsproblemen ontstaan als groei van bacteriën. Dat kan problemen opleveren. Een ander probleem is een wateroverschot. Overstromingen en daarmee vervuild oppervlaktewater dat in het riool spoelt en dat drinkwaterinputten binnenstroomt, vormen enkele problemen die aangepakt moeten worden. Een andere reden dat de Europese Commissie in dit project investeert is om het vertrouwen van de burgers te winnen. Wij willen laten weten dat de watersector in Europa op orde is. Dat plastic flessen drinkwater niet meer nodig zijn. Dat speelt niet zo in Nederland, maar in landen als Portugal is men huiverig voor wat er uit de kraan komt. De plastic flessen zijn daar niet aan te slepen. Slecht voor het milieu en onnodig."

Per land mag er maar één gemeente voorgedragen worden. Waarom Eindhoven?

Hulsmann: "Er is bewust voor gekozen om per land één gemeente voor te dragen. Het is niet te verantwoorden aan de Europese Commissie waarom het ene land meerdere kandidaten levert, terwijl een ander land helemaal niet mee doet in het project. Het is Europees geld en dat dient aan zoveel mogelijk EU lidstaten ten goede te komen. Eindhoven is erg actief bezig met water, maar veel belangrijker is dat de verschillende partijen in Eindhoven nauw met elkaar samenwerken. Dat is in Europa echt

een unicum en veel landen zijn hier echt van onder de indruk en willen van het Nederlandse samenwerkingsmodel leren. De gemeente is progressief en is al erg ver op dit gebied."

Waarom doet de gemeente mee aan dit project?

Fiers: "De stad wil zich onderscheiden op het gebied van technologie. Ook op het gebied van water en deelname aan PREPARED past perfect bij de ambities die we middels ons Brainport project nastreven*. Water is voor ons iets heel vanzelfsprekends. Het is er altijd. Mensen staan er niet bij stil hoe belangrijk water is en wat er allemaal bij komt kijken om ervoor te zorgen dat het schoon uit de kraan komt. In onze maatschappij is zowel de drinkwatervoorziening als de riolering en afvoer van afvalwater onzichtbaar geworden. Daarom is het belangrijk om de bevolking op het belang van water en de zuivering ervan te wijzen. Als er zeventig miljoen euro in de riolering wordt geïnvesteerd, wat een enorm bedrag is, worden er geen vragen gesteld. Waterzuivering en de riolering zijn onderwerpen die je niet of nauwelijks in het maatschappelijk debat terugziet. Ik wil dat steviger op de agenda zetten en de burgers erbij betrekken. Eindhoven is een stad met veel verhardingen en dat heeft zijn weerslag op

brengt? Een idee is om het riool als opslagtank en voorzuiveringstank te gebruiken. Dit project zoekt uit wat de mogelijkheden zijn. Risico's uitbannen kan, maar dat betekent wel dat er meer belasting betaald moet worden. Je kunt ook risico's nemen en geld besparen, maar dat betekent dat er kans op overstroming bestaat."

Wat gaat er gebeuren in dit samenwerkingsverband? Waar moeten we aan denken?

Hulsmann: "In Eindhoven wordt bijvoorbeeld een sensor die in Denemarken ontwikkeld is, getest. Ook door de bevolking bij PREPARED te betrekken, hopen we op ideeën te komen. Mensen zijn slim en vinden op eigen houtje ook van alles uit wat van pas kan komen. Dit samenwerkingsverband is bedoeld om van elkaar te leren. Om samen nieuwe, slimme dingen te bedenken. Mensen moeten er van bewust zijn dat ze zelf ook een bijdrage kunnen leveren."

Wat gaat Eindhoven doen?

Wat zijn de gedachten daarover?

Van Swol: "Op het gebied van grondwaterbeheer kan er ook meer gedaan worden. Je kunt grondwater 'sturen' om zodoende wijken droog te houden. Dat water kun je bergen, zodat het in droge periodes gebruikt kan worden. Als buffer zeg maar. Deze me-

"Het weer verandert. De watersector moet zich op die veranderingen richten, hoe onzeker de toekomst ook is."

Adriana Hulsmann

de waterafvoer. De vraag is wat je moet accepteren qua overlast. Ga je veel geld investeren of kies je ervoor om risico's te nemen en geld te besparen. Het gaat wel om het geld van burgers."

Meer inspraak voor de burger dus.

Hulsmann: "Juist. Tot 2015 staat het beleid vast, maar wat gaan we na die datum doen? De kosten voor waterzuivering en riolering worden relatief hoger. Veel riolering in de stad is gemengd en daarom moet overgestapt worden op gemengde stelsels. Er zijn gebieden aangewezen waar dat gaat gebeuren. Door slim te investeren, het gaat om gebieden die toch al op de schop gaan, kan de aanleg prima plaatsvinden. Maar na 2015 zijn die gebieden eigenlijk op en dan moet er gekeken worden wat we dan het beste kunnen doen. Wat kan er gedaan worden om water op te vangen en er mee om te gaan, zonder te weten wat de toekomst

thode wordt in Amerika al jaren toegepast, terwijl het in Nederland nieuw is. Door middel van kennisuitwisseling komen we te weten hoe we dat in ons land kunnen toepassen. De waterketen optimaliseren en een betere afstemming met het riool, verbetert het rendement."

Kortom: die zeven miljoen worden goed besteed.

Hulsmann: "Het is echt niet zo dat dit een project voor een stel hobbyisten dat zichzelf in een laboratorium opsluit, is. De steden en de betrokkenheid van de burger vormen het hart van PREPARED. Het project richt zich op praktische toepassingen. Steden die meedoen, kunnen 'prepared' zijn. Dat houdt in dat ze een soort oorkonde krijgen. Die beloning kan dan bijvoorbeeld op het plaatsnaambord geplaatst worden en zo zien mensen dat de gemeente goed bezig is." ■

* Brainport Eindhoven richt zich op innovatie en is de thuisbasis voor diverse bedrijven, kennis- en researchinstellingen.